

boere faa Part i et Statskassetilskud, medens den øvrige Part ikke faar noget som helst.

Man har, saa vidt jeg ved, foretaget Beregninger baade i Landstingsudvalget og i Ministeriet over, hvilken Udgift for Statskassen det vilde medføre at medtage ogsaa dem, der have købt Tienden af deres Ejendom. Men jeg bryder mig ikke om at nævne Beløbet — jeg tror for Resten, der er nævnt 4—5 Mill. Kr. — fordi jeg gaar ud fra, at det i Virkeligheden ikke kan siges, hvor meget det er, thi der er mig bevidst ikke foretaget nogen som helst Undersøgelse af, hvor stor en Del af de indkøbte Tiender der endnu have Panteret i Tienden, og hvor mange der ere blevne udløste fra denne Panteret og have faaet Panteret i selve Ejendommen, og indtil det foreligger, kan man ikke med nogen som helst Bestemthed sige, hvilken forøget Udgift for Statskassen det vil medføre at behandle dem, der have købt og betalt Tienden, ligesom dem, der have købt, men ikke betalt den. Jeg henstiller derfor til videre Behandling, baade her i Tinget og eventuelt i et Udvalg, navnlig dette Spørgsmaal, om man ikke kan gøre noget for dem, der have købt og betalt deres Tiender, for at de ikke skulle blive alt for misfornøjede med at skulle indtage en Undtagelsesstilling.

Der kunde yderligere være enkelte Ting at nævne i Lovforslaget, men jeg kan saa udmærket godt forbigaa dem, baade de Ting, der temmelig sikkert burde ændres for at gøre Forslaget klarere, skønt jeg indrømmer, at det er i sig selv et godt udarbejdet og klart Lovforslag, og de enkelte Smaating, som vistnok skulle forandres for at fjerne Uoverensstemmelser mellem de forskellige Paragraffer. Og endelig kan der jo ogsaa være Smaapørgsmaal, som jeg vil kalde det, i Sammenligning med dem, jeg har nævnt, som f. Eks. om vi, hvis vi optage Statslaan, skulle give Tiendeyderne eller altsaa dem, der skulle svare Afgiften, Lov til at indbetale den Restgæld, som de have. Det kan der jo være Spørgsmaal om, men jeg anser alligevel det for at være Smaating i Sammenligning dels med det hele, store og dels med det enkelte Spørgsmaal, jeg særlig har trukket frem og understreget. Thi selv om vi her baade ere tilbøjelige til og ogsaa, mener jeg, forpligtede til at se paa Statskassens Tarv ved Siden af, at vi selvfølgelig ogsaa skulle se paa Tiendeydernes Tarv, gaar jeg ud fra, at den Sum, der er Tale om at yde for, at alle Tiendeyderne

kunne blive behandlet ens, er for ringe i Sammenligning med hele den store Sum, der vil medgaa, til at vi af Hensyn til Summens Størrelse skulde undlade at træffe en Ordning, der vil virke tilfredsstillende til alle Sider.

Med disse Ord skal jeg anbefale Lovforslaget baade til velvillig og til meget hurtig Fremme.

Berntsen: Da jeg gentagne Gange har haft Lejlighed til her i Tinget at udtale mig om det foreliggende Emne, skal jeg ikke trætte Tingets ærede Medlemmer med Gentagelser, men skal indskrænke mig til nogle faa Bemærkninger. Jeg forstod nemlig det ærede Medlem, der sidst talte, saaledes, at det er Mening, at denne Sag ikke uden videre skal gaa igennem Tinget, men at den vil blive henvist til et Udvalg, hvor der da vil være nærmere Lejlighed til at komme ind paa Enkeltheder, som der kan være Anledning til at drøfte nærmere. Dog vil jeg herom sige, at hvis Sagen kommer i Udvalg, haaber jeg ikke, at Udvalget vil fortæbe sig i de ret teoretiske Bemærkninger, som den ærede Taler gjorde gældende med Hensyn til den Stilling, som han ønsker skulde indtages baade over for Præstetienden og over for Kirketienden. Thi kommer man ind paa at optage helt ny Grundsætninger som Forhandlingsemner, saa er jeg bange for, at der ikke bliver den tilstrækkelige Tid til at behandle Lovforslaget til Ende i denne Samling, og jeg vilde meget beklage, hvis denne Samling skulde gaa til Ende, uden at denne Sag er bragt ud af Verden paa en skikkelig Maade. Hermed mener jeg ikke bragt ud af Verden paa den Maade, at vi slaa Sagen ihjel, men bragt ud af Verden paa den Maade, at vi faa en Lov om Afløsning af Tiender, thi jeg tror ikke, at jeg siger for meget, naar jeg paastaar, at blandt alle de Skattelove, der i disse Dage have ligget paa Tingets Bord, er der intet Lovforslag, der i den Grad imødeses af Bønderne som det Forslag, her foreligger. Thi med den Forhøjelse i Skatteprocenten, som de tidligere behandlede Forslag ere undergaaede, vil der ikke finansielt set være vundet saa forfærdelig meget for Bønderne ved de ny Skattelove. Det, som Bønderne kunne trøste sig med ved de ny Skattelove, er jo hovedsagelig det, at der er tilvejebragt en større Retfærdighed i Beskatningsmaaden og Beskatningsreglerne, men derimod vil Spørgsmaalet om Afløsning af Tienden med Støtte af Staten